

BEELDENE KUNST Nieuwe schilderijen en nieuw boek van Toon Laureense bij Jan van Hoof Galerie

Landschap dat geen landschap wil zijn

Toon Laureense, zonder titel.

Toon Laureense

foto Marc Bolsius

Toon Laureense presenteert een nieuw boek en nieuwe schilderijen bij Jan van Hoof Galerie in Den Bosch. „Schilderen mag geen trucje worden.”

door Gerrit van den Hoven

De voorzijde van het huis van kunstenaar Toon Laureense in Den Bosch staat vlakbij het Heetmanplein. Aan de voorkant is het stoppen en optrekken van rijen auto's. Aan de achterkant van het huis is het rustig. Daar rust de blik op de kalme Dommel en het afgestreeken polderlandschap van het Bossche Broek met zijn weidse luchten. In het werk van Laureense (Venray, 1958) is het niet anders. Ook daar heerst dualiteit. Egaal geschilderde

oppervlakken in zacht verlopende kleuren vechten om de aandacht met uitbundige verfuitspattingen, gedeeltes van het canvas waar de olieverf er met het paletmes dik op is gezet en met brede gebaren soms weer is weggestreekt. Hij beweegt zich tussen Mondriaan en Caspar David Friedrich, zegt Laureense. Laureense paart de koele schilderwijze van de analyticus aan een rauwe stijl van een romanticus met schuimende verf en gestapelde verflagen. De strakke, formele schilderijen waarmee Laureense begon, heeft hij inmiddels ver achter zich gelaten. In zijn nieuwe boek, dat hij zaterdag presenteert, heeft hij er een paar opgenomen om te laten zien hoe zijn werk zich heeft ontwikkeld. Het zijn formele schilderijen: een grijs vlak boven, een even groot rood/oranje vlak aan de onderzijde van het doek. Of een grijs geschilderd doek met daarvoor een raamwerk van stalen buizen. Pas later vond hij zijn huidige stijl.

Het zijn schilderijen die eruit zien alsof het landschappen zijn. Een egaal geschilderde lucht, een horizon en een rijkelijk bewerkte voorgronden die eruit zien als omgeploegde akkers. Zelf wil hij het geen landschappen noemen. „Ik snap dat mensen een landschap

‘Het schilderen is een gevecht van weghalen en weer aanbrengen.’

zien. Maar het is een interpretatie, zelf zie ik het niet als landschappen”, zegt hij. Voor Laureense is de horizon slechts een houvast, een oriëntatiepunt waarmee hij ruimte en licht schept in zijn doeken. Zo maakt Laureense zijn doeken tot een geheimzinnige wereld die bekend lijkt maar het niet is. Elk schilderij leidt tot een volgend schilderij. Ondanks de hem inper-

kende formele aspecten, de horizon, de ruimte, slaagt Laureense er nog steeds in nieuwe aspecten naar voren te halen. Fraai is een nieuwe reeks schilderijen waar de horizon als vanouds midden op het doek staat en de lucht vanuit een blauwgrijs wegloopt naar donkergrijs. Het landschap bestaat uit dikke afgeronde stroken die naar een verdwijnpunt op de einder lopen. Zo ontstaat een enorme ruimte. Er is ook een schilderij waarbij de horizon niet recht is maar een knik maakt naar de bovenkant van het doek zodat een ruimte ontstaat die lijkt de kantelen. Laureense is zich altijd bewust van de kunstgeschiedenis. De schilders uit het verleden zijn op de achtergrond altijd stil aanwezig. Hij durft nu meer, zegt hij. Hij laat de doeken komen zoals ze komen. In zijn atelier, in een anoniem gebouw voor bedrijfsruimten op een industrieterrein van Den Bosch, trekt hij een groot doek naar voren dat in haast psychedelische kleuren is

geschilderd. Gelen lopen via oranje en paars over naar blauw en groen. Ook hier is een associatie met een landschap, maar omdat Laureense verschillende horizons in het werk heeft geschilderd en de landschapsillusie op verschillende punten doorbreekt, lijkt het doek eerder te zweven. Het werk toont ook aan dat er een gevaar op de loer ligt bij Laureense. Zijn schilderijen kunnen te gemakkelijk worden. Kleurige, maar lege plaatjes. Laureense is zich van dat gevaar bewust. „Het schilderen mag geen trucje worden. Het is een gevecht, van weghalen en weer aanbrengen. Het moet kloppen. Als het te makkelijk gaat, is het niet goed. Dan word ik achterdochtig.”

Toon Laureense, nieuwe schilderijen bij Jan van Hoof, Vughterweg 58-60 Den Bosch, van 27 februari t/m 27 maart. Het boek 'Close Your Eyes' (€29,95) verschijnt bij die gelegenheid. In benedenruimte werk van Florette Dijkstra.